

NEWSLETTER

חידושים והערות על עניני דיומא

ISSUE #5

שבת פרשת כי תבוא, ט"ו אלול, ה'תשס"ח

DVAR MALCHUS

Based on the teachings of the Lubavitcher Rebbe

This week we read about Bikkurim, the first fruit offerings Jewish farmers in the Holy Land were commanded to bring in thanksgiving to G-d for the land and its produce. On a basic level, Bikkurim remind us never to become ungrateful for the things we are blessed with in life.

Interestingly, the law only took effect fourteen years after the Jewish people entered the Promised Land. It took seven years to conquer and another seven to apportion the land amongst the twelve tribes of Israel. Only when that process was completed did the law of the first fruits become applicable.

But why? Surely there were quite a few tribes who were settled earlier. No doubt, some of the farmers who had received their allotted land had planted and seen the first fruits of their labors. Why then were they not required to show their appreciation immediately by bringing the Bikkurim offering?

The Rebbe explains that in commanding this mitzvah the Torah uses the phrase, "And you shall rejoice with all the good that the L-rd your G-d has given you." In order to be able to fully experience the joy of his own blessings in life, a Jew needs to know that his brothers and sisters have been blessed as well. As long as one Jew knew that there were others who had not yet been settled in their land, he could not be fully content. Since *simchah*, genuine joy, was a necessary component in the mitzvah of Bikkurim, it could only be fulfilled when everyone had been satisfied. Only then can a Jew experience true *simchah*, a sincere and genuine joy.

Knowing that our friends and cousins are still fighting to conquer the land -- or even not yet enjoying their own share in of land -- somehow takes away the appetite for celebration, even if we personally may have reason to rejoice. One Jew's satisfaction is not complete when he knows that his brother has not yet been taken care of.

I remember reading a story from the diary of the previous Lubavitcher Rebbe, Rabbi Yosef Yitzchak Schneerson, describing his arrest and imprisonment by the Communists in Russia back in 1927. Rabbi Yosef Yitzchak was the heroic spiritual leader of Russian Jewry at the time, and the Soviets sentenced him to death for his religious activities on behalf of his people (miraculously, that sentence was subsequently commuted and the Rebbe was released after three weeks in prison and after serving only nine days of a three-year sentence of exile). Rabbi Yosef Yitzchak was an expressive writer and he described his incarceration and the tortures he suffered at the hands of the sadistic wardens in that notorious Soviet prison.

One of the prison guards was unbelievably cruel. He himself told the Rebbe that when he would beat and torture a prisoner, he would derive so much pleasure watching the man suffer that he would drink his tea without requiring its usual dose of sugar. Just watching the torture sweetened his tea...

Such was a vicious anti-Semite. But a Jew experiences the reverse sensation. He cannot enjoy his tea or his first fruits knowing that his fellow Jew is still unsettled. The sweetest fruits go bitter in our mouths feeling the need of our brethren.

So, if you have a job, think of someone who doesn't. If you are happily married, think of those still searching for their *bashert* and try making a suitable introduction. And as the holiday season is almost upon us, if you will be privileged enough to be able buy new outfits for your family, spare a thought for those who cannot contemplate such a luxury. And when you plan your festive holiday meals with your family and friends, remember to invite the lonely, the widow and the single parent, too.

In this merit, please G-d, we will all be blessed with a joyous and sweet new year.

Kollel Beth Yosef would like to welcome you to its second annual dinner, marking the yartzeit of Yosef ben Yehoshua Z"l on the 15th of Ellul 5768. Mincha will be at 7:00pm, followed by dinner and guest speakers. Mishnayos and a Siyum Masehet will be recited l'ilouy nishmat Yosef ben Yehoshua Z"l. The event will conclude with a Chassidic farbrengen led by R. Zirkind and other kollel rabbis.

THE BASIS

The primary source upon which the prohibition for a Jew to marry a non-Jew is based is to be found in the Bible (Deut. 7:3): "You shall not marry them (the gentiles, about which the Bible speaks in the previous verses), you shall not give your daughter to their son and you shall not take his daughter for your son."

The reason for this prohibition is clearly spelled out in the following verse: "Because he will lead your son astray from Me and they will serve strange gods..." ("Strange gods" can also be interpreted to mean those ideals and 'isms' that do not conform to the dictates of the Torah, and before which one bows his head and dedicates his heart and soul.)

The Talmud (Yevamot 23a) points out - and Rashi quotes it in his commentary on the aforementioned verse - that from the precise expression of the verse (he -and not she- will lead your son astray) we can derive two things. In the event that your daughter marries "their son," he will eventually lead astray your sons (in other words, your grandchildren, who will still be considered your sons) from the path of the Torah. In the event that your son will marry their daughter, her children are no longer considered your children, but her children. They are not considered Jewish.

It is clear then, that we are not dealing here with racial discrimination which is borne of a personal and subjective attitude that the Jew has vis-à-vis the gentile. What we are talking about here is an objective, Divine command that is accompanied by an explanation. If your son will marry a non-Jewish woman, the children born of this union are no longer considered to be your children. In the event that your daughter marries a non-Jew, inevitably your grandchildren will stray very far from the path of Judaism even though they will still be considered Jewish.

Taking into account the primary responsibility that the Jew has to fulfill the precepts of the Torah, it is evident that it is mandatory that Jews marry within the faith, because if not, it will be impossible to continue fulfilling the obligation that one has to manifest Divinity in this world which is possible only by fulfilling G-d's will. Inter-marriage is a clear contradiction to G-d's stated will.

In order to better understand this issue, we must clarify another point. Not only is it prohibited for a Jew to marry a non-Jewess, it is impossible for a Jew to marry a non-Jewess. It is possible for them to live together, it is possible for them to cohabitate, it is even possible for them to procreate, but there is no possibility for marriage to take place.

The laws of the Torah are as (or more) objective and inalterable as the laws of nature. The same way that one cannot alter the law of gravity, for example, one cannot alter the laws of the Torah. The Torah student or sage does not look to create laws, but to discover the Divine structure that is inherent in the universe and life.

משניות לע"נ יוסף באזוב ז"ל

ראוי ונכון ללמוד את המשניות לע"נ הנפטר לפי אותיות שמו.

It is customary to learn the Mishnait that start by the letters of the name of the niftar.

יצאות השבת--שתיים שהן ארבע בפנים, ושתיים שהן ארבע בחוץ. כיצד: העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים--פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו של בעל הבית, או שנטל מתוכה והוציא--העני חיב, ובעל הבית פטור; פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוך ידו של עני, או שנטל מתוכה והכניס--בעל הבית חיב, והעני פטור. פשט העני את ידו לפנים ונטל בעל הבית מתוכה, או שנתן לתוכה והוציא--שניהם פטורין; פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה, או שנתן לתוכה והכניס--שניהם פטורין.

ואלו מכבסים במועד: הבא ממדינת הים, ומבית השביה, והיוצא מבית האסורים, והמנודה שהתירו לו חכמים, וכל מי שנשאל לחכם והותר, מטפחות הידיים ומטפחות הספרים ומטפחות הספג, הזבים והזבות הנידות והיולדות, וכל העולים מטומאה לטהרה--הרי אלו מותרין. ושאר כל אדם אסורין.

סוכה שהיא גבוהה מעשרים אמה, פסולה; רבי יהודה מכשיר. ושאינה גבוהה עשרה טפחים, ושאיין לה שלוש דפנות, ושחמתה מרובה מצילתה--פסולה. סוכה הישנה--בית שמאי פוסלין, ובית הלל מכשירין. איזו היא ישנה, כל שעשאה קודם לחג שלושים יום; אבל אם עשאה לשם חג, אפילו מתחילת השנה--כשרה.

פירות חוצה לארץ שנכנסו לארץ, חייבין בחלה ובמעשרות. יצאו מכאן לשם--רבי אליעזר מחייב, ורבי עקיבה פוטר.

טיפול נוסח אלול

בחברה שאנו חיים בה, יש ביקוש גדול למטפלים. בעיות נפשיות, רגשיות, גופניות ומשפחתיות הפכו כולן עכשיו לנחלתו של המטפל. בדחן שואל כמה פסיכולוגים צריך כדי להחליף נורה, ומשיב שרק אחד, אבל הנורה צריכה לרצות להשתנות. כלומר, מטפלים יכולים לעזור רק לאלה שרוצים לקבל מהם עזרה. מאחר שרוב הבעיות מהסוג הזה, הנפשיות, הגופניות, הרגשיות והמשפחתיות, נולדו בעצמן בגלל חוסר משמעת ומחויבות של האדם עצמו, למטפל שמנסה לשפר את המצב מחכה משימה לא פשוטה. אני יודע משיחות עם חברים שלי שהם מטפלים, שהקושי הגדול ביותר בטיפול באנשים הוא הסירוב של רבים מהם להתמודד באמת עם המציאות ועם הבעיות שלהם. במידה רבה, כולנו חיים בחלום על עצמנו ועל הסביבה שלנו. אנחנו מחליפים את מה שישנו באמת במה שאנחנו רוצים שיהיה, ולכן אנחנו מתוסכלים כל הזמן בתת-מודע ומאוכזבים מכך שהחלומות שלנו אינם מתאימים למציאות קיומנו. המנהיגים הפוליטיים שלנו אלופים בבלבול מציאות ופנטזיה ומציעים פתרונות שאינם יכולים להתממש בעולם האמיתי. גם רבים מהמנהיגים הרחניים שלנו מציעים פתרונות למחלות הרחניות שלנו בלי להתחשב במציאות של הבעיות שלנו ומשום כך גם בחוסר הטעם שבפתרונות אלה. המפתח לטיפול מוצלח הוא כנות אכזרית ובחינה עצמית מדוקדקת. כאן נכנס ללוח השנה היהודי חודש אלול. יהודים שומרי מצוות תמיד ראו בחודש אלול זמן לעשיית ההכנות לקראת ימי הדין של ראש השנה ויום כיפור. זה בוודאי מדויק ונכון, אך חודש אלול הוא יותר מזה. תכליתו העמוקה היא לאפשר לנו להתמודד עם המציאות - לראות את עצמנו, עם כל הפגמים, כפי שאנחנו באמת. הוא נועד לא למקד אותנו בתקוות ובתוכניות לעתיד אלא יותר לשרטט לנו את משגי העבר ואת התפיסות המוטעות שלנו בהווה. זה הזמן לבחון את עצמנו ולא את אחרים, לראות את התמונה הקטנה, כביכול, ולהתעלם עד כמה שניתן מהרעש, מהסחות הדעת ומההבלים של חיי היומיום. בטיפול אנחנו צריכים להיות מסוגלים לצאת מהקופסה שאנו כלואים בה ולראות את עצמנו באור אחר. על-כן יש בחודש אלול אלמנט טיפולי חזק, מפני שהוא יוצר לנו סביבה שבה אנחנו יכולים לראות את עצמנו באור אמיתי. אבל כמו בכל טיפול זה יכול לקרות רק אם אנחנו מוכנים להתבונן באותו אור חדש ואפילו מטריד. בהיסטוריה היהודית היו אנשים שעצרו את שגרת חייהם למשך חודש אלול כולו כדי ליצור לעצמם את התנאים המתאימים להכרה העצמית שחיונית כל כך להצלחת הטיפול. בעולם המסובך שלנו שבו אנחנו נאלצים, בעל-כורחנו לפעמים, להיות בקשר מתמיד עם כולם, קשה הרבה יותר להשיג הפרדה כזאת. בכל זאת, כולנו יכולים להודות שנטילת פסק-זמן והתבוננות באני האמיתי, בהתנהגות, בדיבור, בגישות וביחסים שלנו, במקום להמשיך הלאה מכוח האינרציה, עשויה להביא לנו תועלת טיפולית עצומה. שלא כסוגים אחרים של טיפול, הטיפול של חודש אלול איננו עולה כסף, אך הוא דורש מסירות ומחויבות. כושר הריכוז הנפשי מוגבל לזמן קצר מאוד. אנחנו חיים בסביבה של סיסמאות קצרות ששולטות באופן שבו אנחנו שופטים את עצמנו ואת זולתנו. אציל פולני שאל פעם את הרבי מקוצק, "מדוע אנשים חושבים שאתה גדול כל כך? מה התכונה העיקרית שלך?" הרבי מקוצק השיב, "אימנתי את עצמי להיות מסוגל להתרכז אך ורק בנושא אחד במשך שעות רבות מאד." בחברה המודרנית שלנו, נדמה שכמעט אי אפשר לצפות מאנשים להתרכז בניתוח עצמי במשך חודש שלם. ובכל זאת, נדמה שזאת משימה סבירה ואפילו מטרה ראויה לעשות זאת במשך כמה דקות ביום. כדי שהטיפול יועיל, צריך לתמוך בו ולחזק אותו כל הזמן. כל יום בחודש אלול תורם למאמץ שלנו להיות אנשים טובים יותר ולחיות חיים משמעותיים יותר. לכן ראוי שכולנו נירשם לתכנית הטיפולית של חודש אלול שהחל זה עתה. נגלה שנפיק ממנה תועלת מרובה גם בהמשך חיינו.

KOLLEL PROGRAM

Sunday learning program consists of various Shiurim/Chavrouta in Gemara, Halacha and Chassidus given by R. Benschimon, R. Zirkind & R. Perlstein.

Night Program: Mon. - Thurs. 7:30 - 9:30 Gemara Program with Rabbi M. Pinto and Smicha Program with Rabbi Benschimon.	Wednesday: Tanya Shiur 7:45 pm R. Naftali Perlstein
Tuesday: Parsha Insights with Rabbi Naftoli, Rabbi Pinto and other Chai Center Rabbis.	Thursday: Shiur in Various Topics of Halacha 7:30 pm R. Maimon Pinto
	Thursday: Insights on days of Moshiach 9:00 pm R. Snir Bitton

New! The Kollel also offers an adult education program which is flexible to your schedule. If you're interested to learn with our Kollel Avreichim and Rabbis and to find an hour which fits your full schedule, please contact R. Maimon Pinto at 514-966-9770 / 514-344-2424

ASK THE RABBI

WOMEN BLOWING THE SHOFAR

Question:

I'm wondering what halachah says about women blowing the Shofar? Is it permitted?

Answer:

The Shulchan Aruch (OC 589, 6) writes that women can blow the Shofar for themselves, however should not recite the Brachah.

The Rama ibid adds that our custom is they do say the Brachah, just like any other time-bound positive Mitzvah women are exempt from.

The Sephardi custom is as the Shulchan Aruch writes and the Ashkenazi one – like the Rama.

If you have any questions email Ask the Rabbi @ Rabbimpinto@gmail.com

פינת הלכה

מעשה וגרמא

השיעור אינו אמור להיות מקור ללימוד הלכה. אי אפשר להוציא ממנו מסקנות מעשיות. הוא רק מדריך להכרת המונחים ההלכתיים. הספרים דנים בהרחבה בהגדרות של גרמא ומעשה, ואי אפשר במאמר קצר לכלול כאן הכל.

• מה ההבדל בין מעשה לבין גרמא?

מעשה הוא פעולה ישירה ואילו גרמא היא פעולה שנעשית בדחיית זמן. למשל, שפיכת מים על אש כדי לכבותה היא מעשה. אולם מיקום שקיות פלסטיק מלאות במים בשביל בו מתקדמת האש הוא רק גרמא. זאת כיון שהאש תמיס את השקיות והמים יישפכו ויכבו את האש.

• האם גרמא מותרת?

הפסוק אומר: "כל מלאכה לא תעשו". מכאן לומדת הגמרא שמעשה בידים אסור ואילו גרמא מותרת. מן התורה גרמא מותרת, אולם חז"ל אסרו גרמא ולא התירו אותה אלא במקרה של הפסד.

• האם תוכל לתת דוגמאות של מעשה וגרמא?

מעשה: אסור להשליך זרעים לתוך אדמה לחה בה יוכלו להשתרש, וזה איסור זורע שהוא מן התורה. התורה אסרה את הזריעה למרות שהזרעים לא יספיקו להשתרש אלא רק לאחר כמה ימים.

גרמא: השלכת זרעים על קרקע יבשה במהלך החורף זו גרמא ולא מעשה. זאת כיון שזרעים אינם יכולים להיקלט באדמה יבשה. רק לאחר שירד גשם הזרעים ישתרשו, אבל זו כבר לא תוצאה ישירה אלא עקיפה של הפעולה שנעשתה.

(המשך יבוא)

כידוע נחלקו הפוסקים בעניין אם פונדקאית מי נחשבת האם מבחינה הלכתית, האם בעלת הביצית - דהיינו "האם הביולוגית" - או בעלת הרחם - זו שנשאה את העובר בקרבה. [2] הנפקא מינות ברורות:

1. מי יהיו איסורי ערווה על הוולד - קרוביה של איזו אם?

2. אם הפונדקאית היא גויה, האם הוולד צריך גיור?

3. כשאחת מהאמהות היא לווייה, האם יש חיוב בפדיון הבן?

בעיה הלכתית נוספת היא ממזרות. אם בעלת הרחם היא האם ההלכתית והיא גם אשת איש, או שהיא איסור ערווה על האב בעל הזרע, יש לחוש לממזרות. (חשש זה נובע ממחלוקת האחרונים [3] האם ממזרות תלויה דווקא בביאת איסור, או שמא כל ערבוב זרע של איסורי עריות, אפילו בלא ביאה, גורם לממזרות.)

עקב כל הבעיות הנ"ל התנגדה הרבנות הראשית לנתינת לגיטימציה חוקית לפונדקאות. רק לאחר שנתברר לה שמשרד הבריאות מתכנן למסד את העניין בעקבות פסיקת בג"ץ לא נותרה לרבנות בררה, וכדי לסגור את הפרצות מונתה ועדת רבנים, שעזרה לוועדה של משרד הבריאות לנסח את החוק באופן שלא יאפשר ממזרות.

מרוב הבעיות ההלכתיות שנושא זה מעורר, נראה ששכחו לדון בעניין העקרוני, והוא האם יצירת תינוק באמצעות שתי אמהות היא דבר שמתאים לרוח התורה או שהוא דבר פסול, והשאירו את הדבר בידי הפסיכולוגים בלבד.

כידוע "מעשה אבות סימן לבנים", וכפי שמקובלנו מרש"י הראשון על התורה לכל סיפורי ספר בראשית יש מטרה ברורה - ללמדנו אורחות ישרות ודרכי התמודדות עם טענות ובעיות שיעברו על עם ישראל במהלך ההיסטוריה, ולעניות דעתי התורה מראה לנו מקום גם בסוגיה זו של אם פונדקאית. בפרשת לך-לך שרה מיואשת מעקרותה ואומרת לאברהם "בא נא אל שפחתי אולי אבנה ממנה" (בראשית ט"ו, ב). כנ"ל בפרשת ויצא: רחל המיואשת אומרת ליעקב "הנה איתי בלהה בא אליה ותלד על ברכי ואבנה גם אנכי ממנה" (בראשית ל, ג). פסוק זה מעלה שתי תמיהות:

א. מדוע משתמש הפסוק בלשון "בניין?"

ב. כיצד עוזרת השפחה לבניין של שרה ורחל, הלא הן נשארות עקרות והנהנים היחידים מהבניין הם אברהם ויעקב?

ברור שלשון בנין קשורה למילה "בן", והדבר מוכח מהמשך הפסוקים. כשנולד בנה הראשון של בלהה אומרת רחל "דבני א-לוקים וגם שמע בקולי ויתן לי בן" (בראשית ל', ה). כלומר, לרחל עצמה נולד בן כביכול!!! ובוהו גם נפתרת התמיהה השנייה. אכן שרה ורחל אמורות להיבנות כאן, ולא אברהם ויעקב. מדובר פה, למעשה, בפונדקאות בתנאים של העולם העתיק, ללא רפואה מודרנית וללא האפשרות לבודד ביציות מהאישה. לכן בנוסף לשימוש ברחם זר, כמו בימינו, נעשה שימוש גם בביצית זרה. התורמת האידיאלית באותם זמנים היא השפחה האישית של האישה העקרה הזקוקה לתרומה. ברור שבילד שנולד יטפלו שתי האמהות, האם התורמת - בלהה, והאם ש"הזמינה" את התרומה - רחל, וזוהי לדעתי כוונת רחל במטאפורה "ותלד על ברכי". מכאן, לעניות דעתי, ראייה גדולה שהתורה רואה באופן חיובי מתן פתרון לבעיות פוריות אפילו במחיר הסיכון של יצירת ולד על ידי שתי אמהות. מעניין לשים לב לכך שגם לאה נותנת את שפחתה ליעקב, אבל שם לא מופיע הביטוי "ואבנה", כנראה מכיוון שלה כבר היו בנים אז.

יש להעיר שכאשר יולדת הגר את ישמעאל, שרה כלל אינה נזכרת. היא לא זו שקובעת את שם הוולד, כמו רחל ולא, והיא גם אינה מתבטאת כמו רחל: "ויתן לי בן". ההסבר לכך הוא פשוט. בין שרה והגר חל קרע בין ההיריון ללידה, כמבואר שם בפסוקים "ותרא כי הרתה ותקל גבירתה בעינה... חמסי עליך". הסכם הפונדקאות התפוצץ, ולכן שרה כבר אינה מעורבת בתהליך הלידה, מה שמראה ש"מעשה אבות סימן לבנים" הוא כלל רחב הכולל את כל האפשרויות, לא רק את הפתרונות האידיאליים, אלא גם את הבעיות והסיבוכים שעלולים לקרות...

[1] במקרה שהתפתחות הביציות בגופה של אישה תקינה, אלא שאין לה רחם תקין, מציעה הרפואה המודרנית פתרון: מוציאים את הביציות מהאישה, מפריים אותן במבחנה בורע של בעלה, ואת הביציות המופרות שותלים ברחמה של אישה אחרת. היתרון בפתרון זה הוא שהילד שיוולד יהיה מבחינה גנטית ממש בן של אמו. עד למציאת פתרון זה האפשרות היחידה הייתה לאמץ ילד זר.

[2] עיין סיכום ממצה לדעות השונות באנציקלופדיה הלכתית-רפואית של ד"ר אברהם שטיינברג כרך ב עמ' 131-137.

[3] עיין שם כרך א' עמוד 157 ובהערות 70-73